

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben hozzáhozandó: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszajuttatására nem vállalkozik. Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Elvetették a nők választójogát.

A képviselőház ülése.

Szász Károly elnök háromnegyed tizenegykor nyitotta meg a képviselőház ülését. Az elnöki előterjesztések során bejelentette, hogy ifj. Ugron Ákos oláhfalusi képviselő mandátuma ellen panaszt emeltek.

Nagy Vince sürgős interpelláció-betérjesztésére kért engedélyt az igazságügyminiszterhez a bírák és ügyészek státuszrendezéséről és külön pótlék engedélyezéséről. — Az elnök megadta az engedélyt az interpelláció előterjesztésére.

Wekerle Sándor miniszterelnök betérjeszti az Oroszországgal, Finnországgal és Romániával kötött békeszerződésekről és az ezzel kapcsolatos különböző pótszerződések becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. — Indítványozza, hogy az Oroszországgal és a Finnországgal kötött békeszerződést együttesen tárgyalja le az igazságügyi és közgazdasági bizottság, a Romániával kötött békeszerződést pedig szintén együttesen tárgyalja az igazságügyi, közgazdasági és közlekedésügyi bizottság.

A Ház az indítvány értelmében határoz.

Popovics Sándor pénzügyminiszter hat törvényjavaslatot terjesztett be és pedig a Magyar Földhitelintézet által engedélyezett visszabályozási és talajjavítási kölcsönről, egy másik törvényjavaslatot a szénadóról, továbbá a sójövédékre vonatkozó rendeletek és vámok megváltoztatásáról, az Osztrák-Magyar Bank által fizetendő hadinyereségadóról, a valutaalap javadalmazásáról és a közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok fizetését terhelő tartozások rendezéséről, végül pedig a Pénzügyügyi Központtal vonatkozó 1916. évi XII. tc. egyes rendelkezéseinek a módosításairól.

Most következett a napirend,

a nők választójogának a tárgyalása.

Szabó István nagyatádi félreértett szavainak helyreigazítása címén szólalt fel. — Pénteken tartott beszédének egyes részleteit — mondja — Wekerle miniszterelnök és gróf Károlyi Mihály félremagyarázták. Károlyi azt mondta, hogy miért nem háborodott fel akkor, amikor a Károly keresztiesek jogát elejtették és miért háborodik fel a nők választójogán. Kijelenti, — és ennek igazolására beszédéből részleteket olvas fel — hogy ő mindig azon az állásponton volt, hogy elsősorban azoknak kell szavazati jogot adni, akik életüket kockáztatták a hazáért. Majd Wekerlének válaszol. Felolvassa a miniszter-

elnök beszédének reá vonatkozó részét, mely így hangzik: „Mindenkinek joga van felháborodni a megpukkadásig . . .”

Fényes László: Parlamenti stílus.

Szabó István: . . . „És csodálkozhatik a sajtótársaság, de nem ismeri el azt a jogot, hogy egyoldalú osztályérdeket tolnak előtérbe és nincsen joga — Szabó Istvánnak — a falu nevében beszélni.” Kinek van joga a falu nevében beszélni, ha nem neki?

Kun Béla: A bankároknak, akik kivesszik a földet a nép lába alól.

Szabó István hosszas polémiába kezd, mire az elnök figyelmezteti, hogy csak helyreigazíthatja a szavait, újabb polémiát azonban nem kezdhet.

Ha így beszélt volna ő, ahogyan a miniszterelnök beszélt, azt mondták volna rá, hogy így csak egy paraszt beszélhet. Tiltakozik ez ellen az utszéli hang ellen.

Órgróf Pallavicini György gróf Bethlen István multkori felszólalásának reá vonatkozó részére reflektál.

Béla Henrik kifejti, hogy a nők munkáját sem erkölcsileg, sem anyagilag nem értékelik. Ezen változtatni kell és már ezért is hiva a nők választójogának.

Meskó Zoltán nem hiva a nők választójogának. Nem akar felekezeti kérdést csinálni, de megjegyzi, hogy 4 polgárit és felsőbb iskolát végzett nők legnagyobb része zsidó, Vázsonyi választójoga tehát a zsidó nőknek kedvez.

Vázsonyi Vilmos beszéde.

Vázsonyi Vilmos: A női választójognak lényege azon alapszik, hogy ki mennyire tartja magát távol az előítéletektől, amikor a nőknek magánjogi cselekvőképessége megvan, akkor ezen felfogást a közjognál is tovább fenntarthatjuk. Magyarországnak is volt női uralkodója, ami nem a nők éretlenségét bizonyítja. Amint megszoktuk a nőket a hivatalokban, egyetemen, meg fogjuk szokni azt is, hogy a nők közjogi funkciókat végezzenek. A miniszterelnök módosítása osztályjogot statuál, amit nem szabad megvalósítani. Meskó Zoltán jegyezze meg magának, hogy egész életében a demokratikus választójogért küzdött s most, a háború alatt nem lehet őt felekezetséggel vádolni. Minél szűkebb a választójog, annál jobban kedvez a zsidóknak, ezt tudnia kellene a kiterjesztés ellen küzdő többség tagjainak.

Foglalkozik a benyújtott indítványokkal s pótlóindítványt nyújt be az özvegy nők választójogáról.

Lakatos Gyula, Hegedüs Kálmán rövid felszólalás következtében lényegtelen módosításokat ajánlanak.

Ezután az elnök az ülés folytatását délután 4 órára halasztotta.

A délutáni ülés.

Andrássy indítványa.

A délutáni ülést 4 óra után nyitotta meg Szász Károly elnök.

Balogh Jenő új harmadik szakaszt javasol, melyben felsorolja, hogy kiknek kiván szavazati jogot adni.

Lukács György szintén módosítást ajánl.

Gróf Andrássy Gyula a nők választójogáról beszél, amelyet meg kell adni, mert szükség van rá. Támogatja Wekerle álláspontját, aki azt mondta, hogy nem a nőknek van szükségük a választójogra, hanem a magyar parlamentnek van szüksége a nőkre. Azon esetben, ha a parlament most elvetné javaslatot, indítványozza, hogy a kormány még ez évben készítsen új javaslatot és terjessze a nők választójogáról a képviselőház elé.

Ezután szünet következett, amely után Wekerle Sándor miniszterelnök szólalt fel. Nem akar polemizálni, csak álláspontját akarja a szavazás előtt még egyszer körvonalozni. Javaslatának olyan formát választott amely joggal számíthat elfogadásra. A hadiözvegyek választójoga az eredeti javaslatban benne volt, ezt mellőzte, mert egyrészt úgy sem fogadták volna el, másrészt a hadiözvegyek jogcíme idővel kihalt volna. Ellenzi a feleségek választójogát, mert az pluralitást jelentene. Javasolja, hogy a javaslatról pontonként szavazzanak. Felhívja a képviselőket, arra, hogy ne szenvedélyek irányítsák, hanem mindenki előtt édes anyja alakja álljon.

A szavazás.

161 szóval 96 ellenében elvetették a javaslatot.

A miniszterelnök felszólalása után megtörtént a szavazás: a képviselőház 161 szavazattal 96 ellenében elvetette a nők választójogát.

Ugyancsak elvetették a beadott tizenegy módosítást is.

Ezután Andrássy indítványa felett névszerint szavaztak. Gróf Andrássy kíségető indítványa mellett 96, ellene 155 képviselő szavazott, a képviselőháznak tehát későbbi időben sem kell a női választójog.

Interpellációk.

A szavazás után megfoglykozott érdeklődés mellett áttértek az interpellációk meghallgatására.

Porkoláb Mihály a moratóriumrendelet módosítása tárgyában interpellál.

Tóry igazságügyminiszter azt válaszolja, hogy a módosításra vonatkozó rendelet már kész van, a napokban megjelenik.

Meskó Zoltán a lábbeli és ruházati anyagok elosztása ügyében interpellál.

Serényi földmivelésügyi miniszter a távollevő kereskedelmügyi miniszter nevében is azt válaszolja, hogy a kormány nagy készletekkel nem rendelkezik. Mindent megtesznek azonban, mely a fenyegető szükség enyhítésére alkalmas.

A salzburgi tárgyalások.

A külügyminiszter közlései.

Bartha Ödön: A Salzburgban folyó tárgyalások ügyében interpellál.

Wekerle miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy a megindult tárgyalásokon csak általános kérdésekről volt szó. A szakreferensek végezték el megbeszéléseiket, a döntés a kormányok kezében van. Megragadja az alkalmat, hogy a külügyminiszter már ismert közléseiről szóljon. A fő sulyt arra kívánja helyezni, hogy területünk integritásáról semmiféle tárgyalásba nem bocsátkozunk.

Nagy Vince a bírák és ügyészek és az igazságügyi személyzet rendkívüli pótlékait teszi szóvá.

Tóry igazságügyminiszter kijelenti, hogy a status fizetési osztályra való tekintet nélkül 1800 korona rendkívüli pótlékot fog kapni. Az összeget két héten belül utalványozzák.

Ezzel az ülés véget ért, a holnapi ülésen folytatják a választójog vitáját.

Uj és régi vagyon.

Budapest, július 16.

A törvényhozás tárgyalásai ma nem egy tekintetben rendkívül érdekesek, gondolathkban gazdagok és olyan törekvések érvényesülését igyekeznek előmozdítani, amelyek mellett szó nélkül elmenni lehetetlenség. Nem a pártok torzalkodását, sőt nem is választójogért vívott harcot vivjuk itt, hanem olyan alapvető tételek megpendítését, amelytől mi a jövő, egészségesebb alapokon nyugvó Magyarország fejlődését várjuk.

Teleszky János, a volt pénzügyminiszter az adójavaslatokról szólva ajánlotta, hogy az óriási mértékben felszaporodott állami adósságokat, főleg egyszeri nagy vagyonadó behozatalával igyekezzünk megszüntetni. A részletek tekintetében, amelytől annyi függ, nem tájékoztatott bennünket, de fejtegetései révén reátért arra a nagyon kényes, de nagyon égető problémára, vajjon az ujonnan keletkezett nagy vagyonok nem volnának-e nagyobb mértékben megterhelendők, mint a régiek. Teleszky maga részéről — és ezt már többször is említette — az új vagyonok erősebb megadóztatása mellett foglalt állást. Sőt sürgeti, hogy ez minél előbb történjék meg és pedig azért, mert a háboru alatt keletkezett nagy vagyonok most könnyebben felkutathatók, míg e munka minden elmulasztott perccel nehezebbé válik.

Alig kell mondanunk, hogy mi Te-

leszky álláspontját belyesnek, becsületesnek és megvalósítandónak valljuk. Az új, nagy vagyonok immár valóságos veszedelem a nemzetre nézve, mert nem hosszú, békés, kitartó és megfeszített munka árán jöttek létre, hanem a háborus eseményeknek keserű gyümölcsei.

Forrásuk és természetüknél fogva könnyebben hajlandók a kockázatos és erkölcsi jogosultság nélkül való vállalkozásokra.

A folyton terjeszkedő luxus, a sürün észlelhető esztelen költsékezés, ami főleg az új vagyonosok vétke, társadalmi szempontból is veszedelmes, közgazdaságilag pedig egyenesen bűn, mert könnyelműen bánik a nemzeti munkának gyümölcseivel, amely becsületes uton és módon volna felhasználható. A régebben, a régi mód-szerekkel megszerzett öröklött vagyonnak nagy hibája lehet, hogy nem igyekeznek minden áron a terjeszkedésre, a sajátmagának megsokszorosítására. Áll ez különösen a földbirtoknál, mely évtizedeken, sőt századokon keresztül egyesek, illetőleg egyes családok tulajdonában lévén, elveszti azt az agilitást, mely az új vagyonok jellemző saját-sága. De ennek a helyzetnek megvan a maga előnyei is.

A régi nagybirtokok könnyebben szétomlanak és jutnak kis családok munkásabb kezei közé. Ellenben a modern tőke révén a részvénytársaságok kezébe került nagybirtokok alig vannak kitéve annak az eshetőségnek, hogy szétomoljanak. Kellően ellátva forgótőkével, összeköttetések révén kihasználják a kedvező konjunkturákat, a nagyobb terméseket, bővebb jövedelmet biztosítanak és velük szemben a kicsiny birtokos minden erőfeszítése megtörik.

Az ingó tőkére a mezőgazdaságnak kétségkívül szüksége van. A nemzeten azonban arra van szüksége, hogy a magyar föld függetlenségét sem a kis-, sem a nagy tőkének fel ne adozzuk.

Az ingó tőkének kvalifikáció nélkül való támadása helytelen, de nem kevésbé kifogás alá esik az, ha valaki nem tudja, vagy nem akarja belátni azon veszedelmek sulyát, melyet főleg az idegen kéz által vezérelt, tisztán a profit érdekében álló vállalkozások nemzeti létünkre és a magyar föld jövőjére nézve magukba zárnak.

A főrendiházban szóbakerült, hogy a felforgató eseményeknek, az ugynevezett bolsevikizmusnak Magyarországon való elterjedésétől nem kell félni azért, mert akik e vállalkozásnak eredményét Oroszországban átérték, azok hatását átérték, nem fognak azok szolgálatába állni. Igaza van, de csak abban az esetben, ha a visszatérő magyarokban még él az a szent érzelm, mely a nemzet jövőjét mindenek fölé helyezve az építést kívánatosabb célnak, édesebb eredménynek tünteti fel a romlásnál. El lehet képzelni az ellenkezőt is, mert azt éppen az orosz

példa mutatja, ahol a rombolás és felforgatás vágya tömegeket ejtett hatalmába, amelyek az egyéni lét megsemmisülésétől sem riadtak vissza e szenvedelem szolgálatában.

Reá kell mutatnunk arra, hogy e tekintetben a legerősebb bástya, a legbiztosabb menedék újból a földdel foglalkozás, a falu egyszerű megfertőzött légköre. Oroszországban a bolsevikiek sohasem jutottak volna hatalomra, ha nem sikerült volna nekik a gyári és nagyvárosi proletárság megromlott erkölcsi világát átültetni a falu lakóiba.

Mindezek a tények és megállapítások mutatják, hogy feladataink mily irányba terelik munkásságunkat. Mutatják, hogy a föld érdekeinek és függetlenségének becsületes védelmezése nélkül jövőnk homokra épült. De a felhozott bizonyíték arra nézve is, ami az alsóházi felszólamlásokban elhangzott, hogy a falusi erkölcsök védelme és a falu népének e védelemre való szervezése, amelynek szüksége, sajnos, tágasabb körökben csak most kezd derengeni, a nemzet életének alapvető feltétele. Saját tapasztalatainkra hivatkozva mondjuk, hogy ebben a tekintetben azok a rétegek, melyek erősebben vannak a földdel összenőve, több megértést, több hajlandóságot és több áldozatkészséget mutatnak, mint azok, akikre a dolog rendje és a nemzeti élet hagyománya szerint a vezetésnek nem könnyű, de jutalmazó feladata háramlik.

Kölcsönpererek.

Ha nem hallanánk a Kágyi-bíróságon saját füleinkkel, alig hinnők, hogy még adnak az emberek kölcsönt egymásnak. Adnak, mert hiszen perelik a kölcsönt, tehát nem fizette meg a kölcsönvevő.

Azt hittük, hogy vége ennek a kitünő jó szokásnak, a kölcsönadásnak, a háboru kivégezte ezt is. Dehogy. Kágyi Lajos községi bírónál mindig perelnek ilyent, 30—40 koronás kölcsönért járnak fel a második emeletre, s nem azért nem fizet az adós, mert nincs pénze, hanem azért, mert nincs itt még az ideje.

A legnagyobb része ugyanis háboru utáni lejáratra szól, de a hitelezők már megunták a háborut is, meg a kölcsön nyilvántartását is, hát perelnek.

Perel ezenkívül a szabó, a suszter, a fehérneműtisztító, perelik ugyanezeket elrontott munka miatt, „elfuserálták a munkát”, mondja a kereset.

Katona nem szerepel a perek között, de a város, igen, a város perel: kávéházi kiülő helyek bérösszegét (miért nem viteti be a „kertet” az aszfaltról, ez rövidebb), a Bojtóiskola pincebéreért, fuvardíjért, biztosítási díjért.

A perek nagy hévvel indulnak, de leszereléssel végződnek, kibékíti őket Kágyi bíró. Van egy per, amelyben a hírlapíró munkadíja is szerepel, mert egy magánközlemény megszővegezéséért az érdekelt nem akart fizetni a felszámított összeget. Mivel az újságíróegylet határozata szerint magánfelek-

nek az újságíró nem végezhet munkátot díjazás nélkül, ez a per elvi jelentőségű lesz.

A németek átkeltek a Marne-on.

Genf, július 17. A német támadás első napjának eredményéről a francia félhivatalos Havas-ügynökség a következő részleteket jelenti:

A német támadás rövid, de heves tüzési előkészítés után indult meg. A mi fegyvereink hasonló hevességgel válaszoltak, úgy hogy az ágyudörgést Párisban is hallották. Reimstől nyugatra sikerült a németeknek átkelni a Marneon Fossoy és Dormans között 12 kilométeres fronton. Előnyomultak a Reully—Courthiézy—Vassy vonalig, két kilométerre a Marne-tól délre, de az amerikaiak visszaállították a helyzetet. — Tovább északkeletre Dormans és Reims között az ellenség átlépte védővonalunkat, de feltartóztattuk a Chatillon—Cuchery—Marfaux—Bouill vonalon. Reims városa ellen nem intézett támadást az ellenség, azt hitte, hogy az oldaltámadás után magától elesik a város. Reimstől keletre 50 kilométer széles fronton támadott az ellenség, de mindenütt feltartóztattuk.

Cadorna visszaadja francia kitüntetését.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) A Neues Wiener Journal jelenti Rómából, hogy Cadorna értesítette a francia nagykövetet, hogy kitüntetését visszaadja. Eljárása valószínűleg összefüggésben van a legutóbb bejelentett rendelkezésekkel. Cadorna tudvalevőleg az entente Versaillesben székelő haditanácsának tagja, amelyben Olaszországot képviseli. — Hogy mért adja vissza francia rendjeit, arra vonatkozólag értesítés még nem jött.

Kivégezték Mirback egyik gyilkosát.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Stockholmon át Moszkvából jelentik: Andrejevet, Mirback gróf gyilkosainak egyikét ma kivégezték.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 17-én este:

A Marne déli partján érintkezésben vagyunk az ellenséggel, a franciák megismételték ellentámadásaikat, egyébként a helyzet változatlan.

Finnország monarchia lesz.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A finn országgyűlés négy szavazattöbbséggel második olvasásban elfogadta azt a kormányjavaslatot, amely Finnországban monarchiát akar létesíteni. Az országgyűlés néhány változtatást eszközölt a javaslaton. Így többi között kimondta, hogy a király az országgyűlés beleegyezése nélkül nem indíthat támadó háborút.

A német offenzíva eredményei.

— 18000 fogoly. —

Berlin, július 17. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagylőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadsereg. A harci tevékenység csak az esti órákban éledt fel. Egy felderítő előretörés alkalmával Yperntől délnyugatra foglyokat ejtettünk. Az ellenség Hebuterntől délkeletről támadásait eredménytelenül ismételte meg.

A német trónörökös hadsereg. — Helyi harcok a Saviere lapályon és Clateau-Thierrytől nyugatra, Courtemontól délnyugatra vonalainkat a Surmelina szakaszhoz kapcsoljuk.

Az ellenség a Marne déli partjain levő harcvonalaink ellen nagy erővel heves ellentámadásokat intézett. Ezen támadások a legsúlyosabb veszteségek mellett részben elkeseredett harcok után vonalaink előtt omlottak össze, részben a Marne északi partján a támadás első napjának sikereit kibőví-

tették. Francia ellentámadások elhárítása után Avendewilletől északra emelkedő magaslatokig nyomtuk az ellenséget és keresztülkúzdottuk magunkat a Kohat- és Phoenix-erdőkön át. Az Ardre mindkét oldalán az ellenséget a reimsi hegyvidékre nyomtuk vissza.

A Manteuil és Pourcy között Reimstől keletre a helyzet változatlan. Az ellenséges vonalakat erős tűz alatt tartottuk és a római úton, valamint a Sulpe mentén saját állásainkat megjavítottuk. Marsiestől északnyugatra néhány megerősített magaslatot foglaltunk el. Foglyok száma 18 ezernél többre emelkedett.

A harcmező felett tegnap újból 36 ellenséges repülőgépet és kötött léggömböt lőttünk le. Menkoff hadnagy 37. és 38. ik, Löwenhardt hadnagy 37. ik, Bolla hadnagy 22. ik, Thom alörnmester 21. ik légi győzelmet aratta.

Ludendorff, első főtábornok.

Két angol század Asiagonál ideiglenesen bevonult állásainkba.

Budapest, július 17. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Asiagótól keletre két angol század ideiglenesen be tudott hatolni árkaikba. Rövid harc után visszavetettük őket. A Brenta völgyében egy járőr vállalkozásunkból 30 fog-

lyot és 2 géppuskát szállítottunk be. Az ellenség veszteségei a legutóbbi harcokban a Solazalon rendkívül súlyosaknak bizonyultak. Egy keskeny frontszakaszon több, mint 600 holtestet számláltunk össze.

Albániában a helyzet változatlan.

A vezérkar főnöke

Buvárhajók munkája.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Buvárhajóink a csatornában ismét elsüllyesztettek 3 gőzöst, összesen 3100 regisztertonna tartalommal. Az elsüllyesztett hajók között volt a 6309 tonnás Cincinnati amerikai csapatszállító gőzös is.

Német félhivatalos jelentés a moszkvai forradalom céljairól.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség a moszkvai felkelésről, mely Mirbach meggyilkolásával kezdődött, összefoglaló tudósítást közöl. Eszerint a felkelés célja az volt, hogy Oroszországot Németországgal háborúba keverje. A szovjetkormány tagjai órákhosszáig a forradalmárok foglyai voltak. Ha a forradalom sikerült volna, ez azonnali háborút jelentett volna és a szovjetkormány összeomlása lett volna a következménye. A népbiztosok tanácsának erélyes intézkedése folytán azonban a felkelést rövid idő alatt sikerült leverni.

Páris kiűritése.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Az a tény, hogy a németek tényleg megvetették lábukat a Marne tulsó partján, arra készíti a párisi hatóságokat, hogy a főváros kiűritésére intézkedéseket tegyenek s hogy a kormányhatalom sürgősen Bordeauxba menekülhessen.

A párisi pánik.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Párisban nagy pánik van, amit még növel a folytonosan hallható ágyudörgés.

Budapest, július 17. (Saját tudósítónktól.) Az Havas-ügynökség jelenti: Párisnak és környékének messzehordó ágyúkkal való lövetése kedden tovább tartott.

A rokkantak, hadiözvegyek és árvákért.

A főispán levele a polgármesterhez.

A hatóságoknak éppen úgy, mint a társadalomnak elsőrendű kötelessége, hogy a rokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák megélhetését biztosítsa.

Malatinszky Lajos főispán mindenre kiterjedő figyelmét igazolja az alábbi átirat, amelyben a rokkantak, hadi özvegyek és árvák érdekeinek elmozdítására hívja fel a polgármester figyelmét.

Az átirat szó szerint a következő:

Nagyságos Polgármester Ur!

A háború élő áldozatainak egyre növekvő száma a rokkantak, hadiözvegyek, hadi árvák folyton szaporodó tömege most már tovább halaszthatlaná teszik ezen szerencsétlenek megélhetésére vonatkozó tervezéseket. Minden erővel való felkarolása a rokkantak és hadiözvegyeknek most már a legsürgősebben megvalósítandó problémák, melyeket tettekkel minél sürgősebben kell dokumentálni.

Felkérem tehát Nagyságos Polgármester urat, nemes jóindulatu emberbaráti szeretetére, de meg vezető állására való tekintettel, hogy minden erővel és rendelkezésre álló eszközzel hasson oda, hogy a hadi rokkantak, özvegyek és árvák megélhetése minél szélesebb alapon biztosítható legyen.

Felkérem ezért a Nagyságos Polgármester urat, hogy törvényhatósága területén levő hivatalok, ügyosztályok és alosztályok vezetőit nyomatékosan hívja fel, hogy hivatalaikban alkalmazandó üresedésben levő irnok, napidíjas, kezelő- és segédszemélyzeti állások hadi özvegyekkel, árvákkal és rokkantakkal töltsék be. Ezen üresedésbe jövő vagy új állásokra csak az esetben vétessék fel más, ha hadi rokkant, hadi özvegy vagy hadi árva nem jelentkezik.

A hadigondozó népiroda igazgatója dr. Istvánffy István árvaszéki elnök tartja a jövőben nyilván mindazon rokkantakat, hadi özvegyeket és hadiárvákat, akik valamilyen közalkalmazásra pályázhatnak, úgy hogy a kinevezésre jogosult hivatali vezetőknek módjuk legyen a jelentkezők közül a kinevezésre méltókat kiválasztani.

A hatósági engedélyhez kötött ipar gyakorlására, melyek csak korlátozott számban adhatók ki, szintén első sorban hadirokkantak, hadi özvegyek és árvák veendőik figyelembe.

Italmérés, dohánytőzsde, bérkocsi engedély első sorban is rokkantáknak adassék s csak harmadszori meghirdetés után, ha nincs haei özvegy, hadi árva vagy rokkant jelentkező, úgy akkor adassék ez másnak.

Amidőn mindezekre még egyszer nyomatékosan felkérem a Nagyságos Polgármester urat, meg vagyok győződve róla, hogy minden tekintetben felfogja karolni a

háború szerencsétleneinek ügyét, mert hiszen az ezekről való gondoskodás mindenkinek kötelessége ugyan, de első sorban a vezető állásokban kell jó példával elől járni.

Nagyvárad, 1918 július 16.

Malatinszky Lajos
főispán

A galíciaiak dolga a városi tanács előtt.

Kikből lesznek a váradi virilisek?

Nyolc-tíz nappal ezelőtt megemlékeztünk dr. Dajka Endre rendőrkapitánynak, mint a lakáshivatal elnökének jelentéséről, amelyben a többek között arról panaszkodik, hogy nem adnak részére munkaerőt, hogy a rekrutálható lakásokat kikutassák.

Rámutat továbbá arra, hogy még mindig 123 galíciai és bukovinai menekült lakik Nagyváradon, akik nem akarnak innét hazamenni és itt elfoglalják a lakásokat és kiszorítják az itteni polgárokat a lakásból.

A legutóbbi városi közgyűlésen Baróthy Pál törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel e tárgyban s kívánta, hogy a polgármester intézkedjék s nyújtson módot arra, hogy ezzel a kérdéssel a törvényhatóság is foglalkozhasson.

Nagyvárad város tanácsa már foglalkozott a kérdéssel korábban, de olyan különös módon kezelte mindég a galíciaiakat, mintha félne szólni. Csak inkább sibilta a dolgot, nehogy a galíciaiak, a leendő váradi virilisek megharagudjanak a nagyon is helyén való erélyes fellépésért.

Baróthy felszólalása után, nagy szorongás között tegnap kénytelen kellelten ismét foglalkozott ezzel a kérdéssel, illetve a dr. Dajka Endre kapitány jelentésével a tanács, de most sem mert erélyesen fellépni ezzel az éppen nem kívánatos haddal szemben, hanem ismét csak kerülgeti a dolgot, mint a macska a forró kását.

Tegnap ugyanis megadta a tanács a polgármesternek a felhatalmazást, hogy a rekrutálható lakások kikutatására hat tanítót és 3 rendőrt alkalmazhasson a lakáshivatal.

A 123 galíciai, bukovinai és máramarosi menekült család helyzetét vizsgálja felül a rendőrség arra nézve, hogy van e itt tartózkodási engedélyük, van e megélhetésük s a kiknek itt maradása káros, azokat távolítsa el.

Utastotta továbbá a rendőri kihágási bíróságot, hogy a lakásügyi kihágási ügyekben soronkívül 15 nap alatt hozzon ítéletet s azt azonnal közölje a lakáshivattal.

Minthogy pedig az a panasz, hogy a már évek óta száz tagnál nagyobb udvarával itt tartózkodó wisnizi csodarabbi miatt özőnlük ide a sok galíciai és bukovinai zsidóság. —

a rabbi eltávolítása iránt a kormányhoz intézett korábbi felterjesztésének elintézését újból kéri a város tanácsa.

Ellehetünk készülvé, hogy a tanács határozatának nem lesz semmi eredménye. A mindentféle hájjal megkent galíciaiak továbbra is itt maradnak s árdrágítással, lánckereskedelemmel boldogítják Nagyváradot, az itteni polgárok pedig lakás hiányában költözzenek a téglagyárak istállóiba vagy menjenek Galiciába, ahol a kaftános atyafiak már megunták az otllakást.

Az első árvizsgáló bizottsági ügy.

Ó ez a közönség a birkatüirelem hazájából való, fát lehet vágni a hátán. Neki nem drága a 70 filléres tojás, olcsó a 6 koronás barack, izlik a darabonkint 30 filléres reine claude (ringlót), veszi örömmel a 300 koronás szövetet méterenkint, egy cipő neki 200 koronáért nem drága.

Természetes, hogy a törvény hiába alkotta meg az árvizsgáló bizottságot, hiába alakult meg Nagyváradon is Kérchy Péter bíró elnök és Seress Barna bíró helyettes elnök alatt a szakértőkből álló árvizsgáló bizottság, mindenki elkerüli ezt a hivatalt, mert boldog, ha a cipőtalpat a gaz uzsorás 80 koronáért bár, de kiadja s egy cipőn csak 150 koronát nyer. Az a közönség, amely szóltan közönnel türte, hogy a hajdani 2 filléres uborka nem 100, se nem 1000, ha nem tizezer perccel dráguljon, nevetve megy el a törvényszéken a II. emeleten levő azon szoba előtt, amelynek ajtaján ez a tábla függ:

Árvizsgáló bizottság
elnöke.

Nem is nyitotta be még ide senki se az ajtót, legfeljebb a kíváncsi és szomorú újságírók, akik előtt egész világosan áll a közönség indolenciája, tehetetlensége s jogainak fel nem ismerése. Ők is egy darabig be be nyitottak Moskovits Zoltán dr.-hoz, majd Várady Péter és Seres Barna bírákhoz, rejtett eseteket kerestek, hivatali titkokat gyanítottak, de végre rájöttek, hogy itt a kutya se keresi az igazát.

Igy volt ez tegnapig s a helyzet megváltozott. Két év után végre egy ügy érkezett Zsembery István irodavezetőhöz, aki kimondhatatlan örömmel vitte azt Seress Barna bíróhoz, Várady Péter helyetteséhez.

Nyiregyházáról jött a megkeresés s Vertse K. Andor kihágási bíró vette fel a jegyzőkönyvet Rubin Ármin kereskedő ellen, akit árdrágítás vádja terhel. Arról van szó, hogy ő eladott egy félcipőt Varga Anna szobaleánynak 200 koronáért s mikor felelőségre vonták, azt adta elő, hogy ő a félcipőt

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szápadlással vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermemben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Moskovits Simon nagyváradai cipőgyárostól vette 178 koronáért, a számlakivonatát azonban nem tudja becsatolni, mert egy másik bűnügyhöz csatolta. A nyiregyházi büntetőbíró tehát áttette a jegyzőkönyvet azzal, hogy le kell tárgyalni ez ügyet.

De semmi más kísérelés nem volt a jegyzőkönyv mellett, ennél fogva Zsembery István, az árdrágító bizottság irodavezetője azonnal visszaküldte a jegyzőkönyvet Nyiregyházára, hogy a vonatkozó összes előző iratokat csatolják. Ha ez megtörténik, az első számú árvizsgáló bizottsági akta esete tárgyaláson tisztázódik.

Konvertálják a tisztviselők adósságát.

A képviselőház tegnapi ülésén beterjesztette a pénzügyminiszter a tisztviselők adósságának konvertálásáról szóló javaslatot. A javaslat szerint úgy az állami, mint az államvasuti tisztviselők járandóságai terhére a Pénzügyminisztériumtól kölcsönt vehetnek fel. A kölcsönt a tisztviselők járandóságai terhére fogják nyújtani. Járandóság alatt az összes végrehajtás alá vonható illetmények (laktér nélkül) értendők. A kölcsönnyújtás módjait a pénzügyminiszter külön rendeletben fogja megállapítani.

A művelethez szükséges pénzt a Pénzügyminisztérium hazai pénzügyintézetektől és vállalatoktól veszi igénybe. A hiányról az állam gondoskodik. A kölcsönökért az állam szavatosságot vállal és ő téríti meg a kezelés költségeit is.

Az adósságok konvertálásán kívül új szükségletek fedezésére is igénybe vehetnek a tisztviselők kölcsönöket. A kölcsönök nagysága a következő:

2400 koronán aluli fizetésnél 10 százalék, 2400—3000 koronáig terjedő fizetésnél 20 százalék, 3000 koronán túl minden száz korona után további 1 százalék, de legfeljebb 30 százalék.

Halál esetében csak a lekötött biztosítékok esedékesek, ellenben az özvegyi nyugdíj és nevelési hátralék terhére a hátralékos kölcsönt nem lehet behajtani.

Japán békefeltételei.

Japán háborús céljairól és szövetségeivel kötött megállapodásairól eddig semmi bizonyosat nem tudunk. Napról napra erősödik azonban az a benyomás, hogy egyrészt Japán, másrészt az egykori triple entente országaiban, a köztük létrejött szerződés tekintetében különböznek a felfogások. A japánok mindenesetre állhatatosan ellene voltak annak az ösztökélésnek, hogy beavatkozzanak az európai háborúba és politikájuk, mióta a németeket kiűzték Kelet-Ázsiából, teljesen azt a benyomást teszi, mintha most már saját szövetségeseiket akarnák kiűzni Kelet-Ázsiából. Japán közvéleményét már régóta nem foglalkoztatja a „német veszély.” Ez a legvilágosabban Japánban a megkövetendő békét illető minimális követeléseiből tűnik ki, amelyek egy igen elterjedt japán újságban, a Yorodzu Chono-ban olvasható. Ezek a következő békefeltételeket foglalják magukban:

1. A német koncessziók megszűnnek

Shantungban.

2. Németország lemond valamennyi déli tengeri szigetről, amelyet most a japánok tartanak megszállva.

3. Japán igazgatást és ellenőrzést nyer az orosz szibériai vasut és a kínai keleti vasut fölött.

4. Háborús kiadásait megtérítik.

5. Elismerik előuralmát Kínában.

6. Vladivosztozk szabad kikötő lesz.

7. A charbini, nikolajewski stb. helyőrségeket visszavonják.

8. Az Ausztráliába és Dél-Afrikába kivándorló japánokat illető megszorításokat megszüntetik.

9. Az Egyesült Államok megszüntetik antijapán rendszabályait.

Ezek közül az új követelések közül csupán három irányul Németország ellen, ellenben kétszer annyi Oroszország, Anglia és Amerika ellen. A békefeltételek olyan követelések, amelyek érdekében a háborút szükség esetén folytatja az illető fél. Japán azonban, ha követeléseit visszautasítják, a háborút nyilván nem kell, hogy Németország ellen tovább folytass. Sajátságos szövetségi viszony! Ki tudja, talán azt is megérjük, hogy Franciaország békefeltételei így fognak hangzani: első pont: Anglia visszavonja a calaisi, boulognei stb helyőrségeket.

HÍREK

* Hadikölcsönjegyzésnél és az igen előnyös hadikölcsön-életbiztosításnál forduljon mindenki a NÉPSZÖVETSÉGI HITEL-SZÖVETKEZETHEZ.

* Malatinszky Lajos főispán szabad-szágon. A főispán tegnap elutazott Nagyváradról Balatonfüredre, ahol 10 napot tölt családjával körében. Azután újra visszajön Nagyváradra.

* A Népszövetségi Hangya fogyasztási szövetkezet tagjai közül már igen sokan befizették a jegyzett részvénnyek egész értékét. Akik részletben törlesztettek, azoknak már három részletet kell befizetniük, hogy szeptemberben teljesen ki legyen egyenlítve. Kérjük is a tagokat, hogy a részvénnyök árát vagy az esedékes részleteket amennyiben lehetséges, befizetni már most sziveskedjenek, mert a megalakulás csak akkor történhetik meg, ha a jegyzett összeg együtt lesz. A tagok sziveskedjenek ezen körülményt minden ismerősökkel közölni. Befizetni s jegyezni lehet minden nap délelőtt 9—12-ig és délután 3—6 ig.

* A leánygimnáziumra kötött szerződés. A leánygimnázium ügyében Nagyvárad városa és a kormánybiztos között létrejött és a törvényhatósági bizottság által is elfogadott szerződést tegnap felküldötték jóváhagyás végett a kultuszminiszterhez.

* Borbély szappan elosztás. Értesitem testületünk kötelekékbe tartozó összes borbély és fodrász iparosokat, hogy az esedékes június havi borotváló szappanukat Ramminger István szakosztályi elnök urnál, folyó hó 18 án és 19-én csütörtökön és pénteki napokon átvehetik. Akik a jelzett napokon a szappanért nem jelentkeznek, azok igényjogosultságukat elvesztik. Tisztelettel: Az Ipartestület Elnöksége.

* A nagyprépost és az új kanonokok installációja. A székeskáptalan elhatározta, hogy szombaton, e hó 20-án tartja meg ünnepélyes beiktatását az ujonnan kinevezett káptalani dignitáriusoknak. A szombati installáción fogják beiktatni új méltóságába dr Bundala Mihály nagyprépostot, dr Lindenberger János debreceni kísérőpostot és Brösztel Lajos tiszteletbeli kanonokot.

* Nem lesz rendőrkapitány és fogalmazó választás. Nagyvárad város törvényhatósága elrendelte a megüresedett rendőrkapitányi és fogalmazói állásra a pályázat kiírását. A belügyminiszter azonban a rendőrség államosítására vonatkozólag készített tervezettel kapcsolatosan elrendelte, hogy az időközben üresedésbe jött rendőrtisztviselői állásokat nem szabad betölteni. Ezeket az állásokat a belügyminiszter az érdemesek előléptetésére használja fel. A városi tanács tehát tegnap tartott ülésében abban állapodott meg, hogy a megüresedett állásokra a pályázatot nem írja ki s ezt bejelenti a közgyűlésnek. — Így tehát a választás elmarad.

* Jönnek az osztrák gyermekek. E hó 30 án megindul a Kaiser Karl Wohlfahrtswerk külön vonata s hozza az osztrák gyermekeket Biharországba, ahol 95 községben néhány ezer éhes gyerek telepedik le. Malatinszky Lajos főispán most küldte szét a tájékoztató füzeteket, amelyek bölcs és hasznos utbaigazításokból állanak. Ha valaki a gyermeknyaralás körül buzgón, önzetlenül eredményesen jár el, dolgozik és fárad, az illetékes hatóság kitüntetésre terjesztheti fel. Minden tapasztalatról és tanulságról jelentést tesznek Károly királynak is.

* Tüzifa az iparosoknak. Értesitem testületünk tagjait, hogy egy helybeli fakeskedővel történt megállapodás folytán módunkban áll tüzifát 70 koronáért köbméterenként házhoz szállítva adni. Miért is felhívjuk testületünk tagjait, hogy igényeiket a fa árának lefizetése mellett a hivatalos órák alatt jelentsék be, mely esetben a szállításról gondoskodni fogunk. Tisztelettel: Az Ipartestület Elnöksége.

* A háború által sújtott iparosok segítése. Báró Szerényi József kereskedelemügyi miniszter most dolgoztatja ki a háború folytán bezárt kis ipari műhelyek tulajdonosainak támogatására irányuló munkaprogramot. Az ehhez szükséges adatok gyűjtését az ipartestület tagjaira nézve elrendelte, miért is felhívjuk testületünk tagjait, hogy folyó hó 15-től 22-ig bezárólag, a hivatalos órák alatt, az ipartestület irodájában „egyéni lapok” kiállítására végezt jelentkezzenek. A jelentkezés elmaradásából előálló károk figyelembevehetőek nem lesznek. Az ipartestület elnöksége.

* A kenyér hivatalos ára. Tudatom a város közönségével, hogy 1918 július 18-tól kezdődőleg a pékek kenyéret csakis tisztán buza kenyérlisztből állíthatnak elő. A kenyér árát a következőkben állapítom meg: 1 kgr. kenyér tiszta buzalisztból péknél 56 fillér, vizontelárusítónál 58 fillér. Mihez tartás végett tudatom a város közönségével, hogy a hatósági lisztüzletek 1918 július 18-tól július 25-ig terjedő kenyérlisztjelvényre tisztán kenyérlisztet kilogrammonként 52 filléres árral fognak kiszolgáltatni. Lukács Odön, polgármesterhelyettes.

* **Vaskereszt.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király megengedte Pujoni Pataky Károly II. számú csendőrközpontbeli cserdőr századosnak, hogy a porosz király 2. osztályú vaskeresztjét elfogadhassa és viselhesse. Pataky Károly mielőtt a csendőrséghez állt volna, Nagyváradi városánál működött mint rendőrkapitány s kiváló működésével általános tiszteletet vívott ki magának.

* **„Balogh Döme megölte a lakóját.”** Sebes szárnyakon, kettős motoru széllel rohant végig tegnap délelőtt a hír Nagyváradi utcáin, hogy Balogh Döme, a törvényhatóság választott tagja egyik lakóját, mert nem akart távozni a lakásból, úgy megverte lányostól együtt, hogy a *lakó meghalt* a verés következtében, a leány pedig haldoklik. E hír eredete után futva rájöttünk, hogy Zakari Jánosnéról s leányáról, Zakari Emmáról van szó, akiket a mentők tegnap este bevitték a közkórházba, ott bekötöztette vérző fejküket Fráter Imre dr törzssorvos Földes és Karber drokkal s azután ma reggel hazaengedték őket. A rendőrségen Becsey Ignác rendőrfelügyelő közölte, hogy tud az esetről, de eljárás nincs folyamatban. Nemes Aron dr és Ertler Mór dr tisztviselők csak hallottak az esetről, de hivatalos eljárásról nem. Végül megérkezett Kolontáry János alkapitány a helyszínről, (Teleki- és Vitéz Mihály utcai sarokház) s közölte, hogy lakáskérdésből kitört kölcsönös verekedésről van szó, melyben mindkét, illetve mindhárom fél megsérült, de nem súlyosan. Vita volt ugyanis a lakásfelmondás körül s mert öreg a lakó, ebből eredhetett a „gyilkosság” híre. Erről Balogh Döme, akinek nevét a fantázia már pesti és helyi lapok vezércikkeinek élére helyezte, tudomást szerezvén, orvosi bizonyítványt prezentált a rendőrségen, amely szerint úgy Zakariné, mint leánya, sőt ő is élnek s nincs nagy bajuk. Ezzel a „Virilis mint gyilkos” című vakhír valótlanná vált, pedig sokan esküdtek rá, hogy láttak mindent (csak nem jól.) Balogh Döme különben feljelentést tett a rendőrségen lakója ellen könyvnyű testisértés miatt.

* **Nagy népnépnepély a Püspökfürdőben.** Komzsi Alajos, a Püspökfürdő népszerű és agilis bérlelője, mint minden évben, úgy ez idén is gondoskodik a közönség szórakoztatásáról. Nagy népnépnepély lesz a Püspökfürdőben f. hó 21-én, amikor is a helyben tartózkodó művészgárda legkiválóbb tagjai, elsőrangú művészeti foglalkoztatást tartanak. Azonkívül lesz még tombola, konfetti, szépségverseny, virágcsata, és a nagysikerűnek ígérkező estélyi táncmulatság fejezi be. Éjféltutáni különvonatról gondoskodás történt.

* **A rokkant szabóiparosok munkával való ellátása.** Az Országos Hadigondozó Hivatal értesít, hogy a Népruházati Bizottság elhatározta, hogy a rokkant szabóiparosoknak az általa készíthető árumennyiségből megfelelő munkát juttat. A Népruházati Bizottság ennek érdekében érintkezésbe fog lépni az ipartestületekkel, valamint a vállalkozó csoportokkal és felhívja őket arra, hogy a munkáért jelentkező rokkant szabóiparosokat a lehetőség határain belül munkával ellássák és nekik megfelelő munkakalmat nyújtsanak. Ott, ahol a viszonyok alkalmasak, több rátermett rokkantból vállalkozó csoport is alakítható. — Amennyiben rokkantak többen társulva varróműhelyt rendezni kívánnak, indokolt esetekben a körülmények alapos vizsgálata után anyagi segítséggel való támogatásra számíthatnak. Erről az érdekelt rokkant szabóiparosokat értesíti dr Istvánffy István igazgató.

* **A vendéglőkben nem lehet tojást kapni.** A jelenlegi tojáshiányra való tekintettel a közlekedési miniszter a legközelebbi napokban rendeletileg fogja szabályozni a nyilvános helyeken való tojásfogyasztást. A rendelet legfontosabb intézkedése lesz, — hogy vendéglőkben és kávéházakban nem szabad tojást és tojáskéteket kiszolgálni, mert a tapasztalás az, hogy a fővárosba érkező tojásból túlnagy mennyiséget fogyasztanak el a kávéházak és a vendéglők, ami a háztartások rovására történik. Az esti órákban vacsorázási célokra viszont e korlátozás alól kivételt tesznek. Cukrászdákban sem szabad majd tojással készített süteményeket, elsősorban turtákat, forgalomba forgalomba hozni.

* **Életunt rokkant katona.** Baji István asztalossegéd, akit véglegesen szabadságot kapott a katonaság kötelékéből, Arvaház utca 1. számú lakásán revolverrel a szájába lött. A golyó, mint a katonakórházban a röntgenfelvétel megmutatta, a nyagsigolyájában akad meg. Bevitték a közkórházba, ahol Beöthy Kálmán rendőrfelügyelő halgatta ki. Életuntságot mond tette okául.

* **Á. D. ur!** Jelnek Géza főszámvéve helyettes találkozik Aranyi Albert cipő nagykereskedővel. Köszön és Aranyi ezt mondja:

— Jó napot vitéz ur.
— Jó napot Á. D. ur, válaszol jelnek Géza, mire Aranyi megértőleg így szól:
— Hivatalosan még nincs megállapítva.

* **Szénagyűjtők.** A háboru nemcsak a háborus technikát fejlesztette, hanem a megélhetési lehetőségeket is kiterjesztette s olyan ötleteket vetett felszínre, amelyekről békeidőben szó sem lehetett. Azt tudjuk jól, hogy a széna kevés, sarju nincs, a rét kiszáradt, ami van széna, méregdrága. De a szegény embernek is van egy lovacska, számára vagy öszvére, szeretné, ha nem kellene eladni az állatokat. Jön a gyerek s megfújja a lehetetlennek látszó kérdést, hogyan lehet kilogrammonként 70 filléres szénaár mellett ingyen szénához jutni úgy, hogy ne legyen lopás a neve, hanem a legbecsületesebb szerzési módon történjen ez. S mégis kiszorítja a gyerekből a szükség: aki az ország utakon, a Körös oldalon, a piacokon, Belényes és Kolozsvár felé vezető utcákon jár, észrevehette, hogy kis talyigák jönnek-mennek, rajtuk kis gyerek ül s hajítja a lovat vagy csacsit, egy nagyobb gyerek pedig gerbyével szedi össze a szénás szekerekről lehullott szénát. Egy fél nap 18—20 kiló szénát szed össze s így a két gyerek felváltva a rekkerő melegben, 10—14 koronát keres ezzel az ötlettel. — Hát nem kitűnő ez?

* **Eladó ládák.** A városi közlekedési ügyosztálytól kávé és cukros ládák eladók, akik a ládák megvételére reflektálnak e célból forduljanak az ügyosztályhoz, ahol a felvilágosításokat megadják. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* **Pótkávé érkezett.** Tudatom a városi közönségével, hogy pótkávé érkezett, ennél fogva a közönség pótkávé szükségletét az alanti kereskedőknél beszerezhetik: Moskovits Irma, Mártonffy Lajos utóda, özv. Grünwald Mórné és Társa, Hargya kirendeltség, ifj. Ullmann Izidor és Fiai, Mihály és Kandel, Szabó Lajos, a nagyváradi m. kir. 4 es honvédtisztek fogyasztási szövetkezete, K. u. k. Garnisonsmenageversaltung. Lukács Ödön polgármesterhelyettes

* **Családi dráma a fővárosban.** Budapestről jelentik: Gröszki János budapesti vagyonos sajt és vajkereskedő tegnap este meglátogatta Máriabesnyőre nyaraló feleségét. Mikor éjfél tájban a kereskedő kocsi jával a feleségéi távozott, az asszony észrevette, hogy a kocsiiban egy asszony várakozik. Erre Gröszkiné visszasietett a nyaralóba, revolvert vett magához s midőn a lépésben haladó kocsit utólérte, feltépte a kocsi ajtaját s egy egy revolverlövessel agyonlőtte férjét és a mellette ülő nőt, azután jelentkezett a csendőrségnél.

* **A tojás ára.** A 1900—1917. sz. rendelet 5. pontja alapján tudomására hozom az érdekelteknek és a város lakosságának, hogy a tojás nagybani bevásárlási ára július hó 6-tól további rendelkezésig ládánként (1440 db) csomagolva ládával együtt bevásárlási állomáson átvéve. Eredeti ára 740 korona. Osztályozott és lámpázott áruért új ládába új és száraz fagyapotha és friss szalmába csomagolva, a Tojástőzsde szokásai által meghatározott selejteztést leszámítva 60 koronával több fizetendő. Lukács Ödön polgármester helyettes.

* **Barack, zöldbab, ugorka.** Tudatom a városi közönségével, hogy friss betőzési barack, zöldbab és ugorka érkezett, amelynek árusítását egész nap megszakítás nélkül a következő helyeken rendeltem el: Szent László téri városi zöldségárusító hely, Szent László téri hatósági fűszerüzlet. A barack ára kgr. ként 280 K, a zöldbab ára kgr. ként 240 K, az ugorka ára kgr. ként 116 korona. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

* **Dohány kiosztás.** Oly gazdák, akik a Biharmegyei Gazdasági Egyesülethez a munkásdohány iránti igényüket a már közölt módon bejelentették, a dohány átvétele végett a hivatalos órák alatt jelentkezzenek, Azon gazdák pedig, kik bejelentésüket elmulasztották, még e hét folyamán igényüket a már közölt módon jelentésék be.

* **A Nagyváradi Hatósági Munkaközvetítőben** (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80. 1918 július 15. Foglalkozást kap:

Asztalos segéd 1, gépkezelő (motork.) 7, bádagossegéd 2, bányamunkás 1, cipész 2, fodrász 2, gyárimunkás, napszámos 10, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 3, kádár 4, kovács 11, kocsis 3, kerékgyártó 3, lakatos 4, munkásnő 29, molnár 2, szabó (férfi és női) 8, szeszfőző 1, szolgazemélyzet (hetes kocsis, kihordó 20, iparostanuló (fiú és lány) 43, keresk. tanuló 16, gépirónó 1, könyvkötőleány 3, kazánfűtő 1, benzinnemtorkezelő 1, kárpitós 2, kávécsabányamunkás 2, pincár 1, pincérleány 2, hentes a városi üzennél 1, kalapos 1, cukrász 1, mozdonyvezető 1, pék 2, gazdasági kulcsár 2, házmester 1.

Foglalkozást keres: bádagos 1, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 32, gépirónó 6, géplakatos 3, hentes 1, házvezetőnő 1, kárpitós 1, kereskedelmi irodai alkalmazott 29, kovács 1, kocsis 1, pénzbeszedő 1, munkavezető (alépitményhez, ács) 2, szabó 3, szolgazemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 12, iparostanuló (fiú és lány 14, ács 1, pincér 1, pék 3, molnár 3, szeszfőző 1, mozdonyvezető 1, pénztárnoknő 2, kulcsár 1, keresk. tanuló 1, fűtő 2, kőműves 1, korrepetitor 1.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtti történik.

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* Névmagyarosítás. Kiskoru *Pitzeles* Olga és Nándor nagyvárad lakosoknak megengedte a belügyminiszter, hogy a családi nevüket Pataki névre változtathassák.

Legujabb füzöket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona gyógyszer-tár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

* Értésítés. Értésitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

IRODALOM

Az *Uj Idők* legutóbbi számában *Farkas Pál* folytatja a „A zanzibári leánya” című regényét. Verset irt *Szabolcska Mihály*, *Lévay József*, elbeszélést *Kádár Lehel* és *Izsákné Székely Erzs* apróbb közlemények, illusztrációk és *Mühlbech Károly* fejlecei teszik érdekessé a füzefet. Előfizetési ára negyedévre 9 korona.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

APOLLÓ mozgó-színház	MA Tabankorei királyleány Dráma. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 óra- kor kezdődnek
VIGADÓ mozgó-színház	MA Akik kétszer hálnak meg Dráma. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 1/27 óra- kor kezdődnek

**ALTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000,000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Aváradszőlősi Jégpincével szemben levő

téglagyár

épületekkel és mintegy 14 kat. h. telekkel, illetve szántófölddel

ELADÓ.

Felvilágosítást nyujt:

dr. IMRIK GUSZTÁV ügyvéd
Sal Ferencz-utca 15. sz. alatt.

Telefonszám: 4-16.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12.-
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcskészlet	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből	12.-
Boros	12.-
Likör	12.-
Befőttes készlet kristály fehér	12.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12.-
Majolika fali sőtartó színes	8.-
Majolika vizeskancsó színes	10.-
Kenyérfosar színes üveggel	10.-
Chinaezüst cukortartó	10.-
Chinaezüst gyümölcsállvány	10.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfűzők	5.-
Majolika diszfigura	5.-
Porcellán főzőlábas	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	50.-
Kávékészlet színes aranyozással	50.-
Fekete készlet színes aranyozással	50.-
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150.-
Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással	40.-
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50.-
Falítükör színes aranyozott kerettel	30.-
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30.-
Teáspohár chinaezüst foglalatban	8.-
Teáscsésze színes finom aranyozással	4.-
Kávécsésze	4.-
Köpcősésze	5.-
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

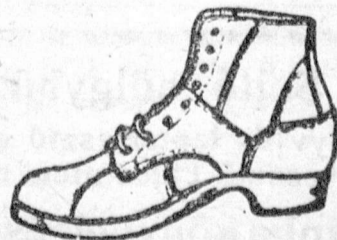
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

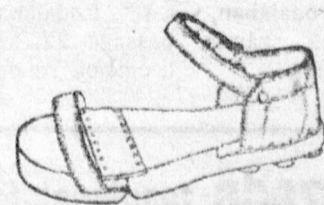
Fatalpu cipő- és szandálgyár

Haas Lipót Linoleum-áruháza
Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

Eladás nagyban és kicsinyben a következő áron:

Bőrfelsőrészből és fatalpval:
Nagyság: 26/30, 31/35, 36/40, 41/46
Korona: 26-30, 30-50, 35-40, 39-70

FA-SZANDÁLOK:

Nagyság: 23/27, 28/31, 31/34, 36/40, 41/46
Korona: 5-50, 6-30, 7-10, 7-80, 8-60

Szandálakra jegyrendszer nem vonatkozik

Gyárak, bányák, gyermekotthonok és fogolytáborok engedményben részesülnek. Viszonteladókat engross árban szolgálunk ki.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Fényképészeti
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Keresünk azonnali belépésre felsőkereskedelmi iskolát végzett gyakornokot. Jelentkezni lehet a Nagyvárad ker. kereskedelmi és Forgalmi-banknál Rimanóczy-utca 6. szám alatt.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékek régi ruhadarabjait olcsó pénzzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalosjai minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Butorozott
szobák kiadók Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák iratására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ór
lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3-5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Betűszedő tanulóknak fiú és **berakó** tanulóknak leány fizetéssel felvétetik **a Szent László-nyomda** részv.-társaságnál.

Kötött
és szövöttáru különlegesége! Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és flor harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók, juponok, selyem alaruhák. Nagy választék, méltányos árak. Tisztviselőknak árengedmény. Czillér Imre nagyáruházában.

Ruhafesték
valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Pemete
és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi
szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tyukszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Kiadó
üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r. t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Eladó házak!

Rákóczi-ut 1. és Rimanóczy-utca 4. számú bérház, továbbá Fürdő-utca 22. számú sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:
dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.
Telefon-szám: 4-16.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Elektrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-szálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz. Vidékiek kérjenek árajánlatot

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévíz-fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

**Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!**

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtúk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszmuáruháza
Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.
Javítások eszközöketnek.

Árlejtési hirdetmény.

A Tüzifa Fogyasztási Részvénytársaság nagyváradai cég ezennel árlejtést hirdet a cseszvárai erdővágásban lévő és tulajdonát képező 4-5000 méter 150 X 150 cm. méretű bükkhasáb és részben dorong tűzifájának nevezett erdővágásból a nánhegyesi nyílt rakodó területre való beszállítására. A fa a rakodótól 5 kilométer távolságra van, amely 4 kilométerből 1 kilométer erdei ut, 3 kilométer műút. A famennyiség január hó 30 ig szállítandó be.

Ajánlatok folyó hó 20-án déli 12 óráig a Tüzifa Fogyasztási Részvénytársaság Nagyvárad, Nagypiac-tér Ullmann palota címűzendők.

Nagyvárad, 1918 július hó 15.

A Tüzifa Fogyasztási Részvénytársaság.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Felső kereskedelmi és polgári iskolát magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam **hölgyek részére** gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.